
THE CHANGE IN MATRIMONIAL REGIME IN THE REGULATIONS OF THE NEW CIVIL CODE

Mihaela Adriana Oprescu, Assist. Prof., PhD, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: The matrimonial regime is conceived as a body of coherent rules which organise patrimonial relations between spouses, as well as between spouses and third parties. With regard to the Family Code, unlike most European legal systems, the Romanian one was restrictive, providing for the single, mandatory and immutable matrimonial regime of the community of assets, presuming that any asset acquired by the spouses or by only one of them is a common asset (Art. 30 of the Family Code). Outlining the imperative nature of the legal provisions pertaining to the singleness and mandatory character of the community of assets regime, Art. 30 paragraph 2 of the Family Code stipulated that any convention through which one may contradict the common nature of the assets acquired during marriage was null and void.

We notice that upon the entry into force of the new Civil Code, the legislator abandoned this restrictive view on the patrimonial relations between spouses, acknowledging the freedom of spouses to choose the matrimonial regime that shall govern the patrimonial effects of their marriage.

The plurality of matrimonial regimes offers future spouses the possibility to choose between the legal matrimonial regime and one of the matrimonial regimes provided by the law (i.e. the separation of assets regime and the conventional community regime). Spouses are not obliged to opt for a certain matrimonial regime, as in the absence of such a choice, by means of a matrimonial convention, they are subjected to the default regime of legal community.

The principle of mutability of matrimonial assets provided by the new Civil Code therefore enables the married couple to make a choice of regime, which would be in keeping with the familial-personal context, depending on the concrete situation at any given time pertaining to the professional status of the spouses, their age, the extent of their debts, the existence of children from a previous marriage etc.

The right of the spouses to opt for one matrimonial regime or another may be exerted ab initio, either prior to or after the commencement of marriage, by means of conventionally altering the existing matrimonial regime, which can be that of the legal community (if the spouses have not signed a matrimonial convention), or of another convention (when there is a previous matrimonial convention).

The freedom of spouses to alter their matrimonial regime covers a broad area, with regard to the contents of such a modification. The spouses can thus completely change this regime (for instance, switching from the legal community regime to that of the separation of assets, or from the latter to the conventional community), or partly amend it, with respect to one or more aspects of the regime, by adding or suppressing certain provisions from the initial convention (inserting or removing a preciput clause, composing the common assets mass, altering the status of an asset, inserting an asymmetric division or preferential attribution clause, in the case of the conventional community etc.).

Contentious and forceful by nature, the juridical change of matrimonial regime is different from conventional change, achieved through the consent of the spouses.

The juridical change envisages the juridical switch from the community of assets regime to the separation of assets regime, at the behest of one of the spouses, if through the existing

documents, the other spouse jeopardises the patrimonial interests of the family (Art. 370 paragraph 1 Civil Code).

The separation of assets engenders a double effect: on the one hand, an extinctive one, i.e. the dissolution of the previous matrimonial regime (of the legal or conventional community), and on the other hand, one we are entitled to name acquisitive, as the spouses are righteously placed under the auspices of the separation of assets, in accordance with the provisions of Art. 360-365 of the Civil Code.

The judicial separation of assets is, therefore, an original mechanism through which the dysfunctions within a community regime, legal or conventional, are ended.

What are the conditions that may prompt the conventional or the juridical alteration of the matrimonial regime, what are the effects of the latter on the spouses and with regard to third parties, to what extent could this change in regime defraud the interests of third parties, what are the means which the latter possess so as to prevent the compromising of their rights or to safeguard their interests? All of these aspects are to be analysed in extenso throughout this study.

Keywords: matrimonial regime, matrimonial convention, separation of assets, community regime, fraud.

1. *Considerații generale.* Regimul matrimonial este conceput ca un corp de reguli coerente care organizează raporturile patrimoniale dintre soți, respectiv dintre soți și terți. Sub imperiul Codului familiei, spre deosebire de majoritatea sistemelor de drept europene, sistemul românesc a fost unul restrictiv, consacrand regimul matrimonial unic, obligatoriu și imutabil al comunității de bunuri, prezumându-se că orice bun dobândit de soți sau numai de către unul dintre ei în timpul căsătoriei este bun comun (art. 30 alin.1 Codul familiei). Subliniind caracterul imperativ al prevederilor legale cu privire unicitatea și obligativitatea regimului comunității de bunuri, art. 30 alin.2 Codul familiei statua că este lovită de nulitate orice convenție prin care s-ar contrazice prezumția de comunitate a bunurilor dobândite în timpul căsătoriei.

De asemenea, dispozițiile art. 30 alin.3 Codul familiei instituiau, în privința bunurilor dobândite în timpul căsătoriei, o prezumție relativă de comunitate, ceea ce, pe de o parte, îl scutea de dovadă pe cel care pretindea calitatea de bun comun, iar pe de altă parte, îl obliga pe cel care contesta comunitatea unui bun să facă dovada faptului că acest bun nu a fost dobândit în timpul căsătoriei, ori că, deși dobândit în timpul căsătoriei, este propriu, raportat la dispozițiile art. 31 Codul familiei.

Observăm că prin intrarea în vigoare a noului Cod civil, legiuitorul a renunțat la această viziune restrictivă asupra raporturilor patrimoniale dintre soți, consacrand libertatea soților în alegerea regimului matrimonial care va governa efectele patrimoniale ale căsătoriei lor.

Pluralitatea regimurilor matrimoniale (art. 312 alin.1 Cod civil) conferă viitorilor soți/soților posibilitatea de a alege între regimul matrimonial legal și unul dintre regimurile matrimoniale convenționale prevăzute de lege (respectiv regimul separației bunurilor și regimul comunității convenționale). Soții nu sunt obligați să aleagă un anumit regim matrimonial, în absența unei astfel de opțiuni prin convenție matrimonială, fiind supuși regimului supletiv de voință al comunității legale.

Principiul mutabilității regimurilor matrimoniale consacrat de noul Cod civil oferă cuplului căsătorit oportunitatea de a face o alegere de regim, care să corespundă într-o măsură satisfăcătoare contextului familial-personal, profesional și patrimonial, în funcție de situația

concretă existentă la un moment dat legată de activitatea profesională a soților, vârsta acestora, întinderea datoriilor lor, existența copiilor din prima căsătorie, etc.

Dreptul de opțiune al soților pentru un regim matrimonial sau altul se poate exercita *ab initio*, înainte de încheierea căsătoriei sau posterior, pe calea modificării regimului matrimonial existent, care poate fi cel al comunității legale (dacă soții nu au încheiat o convenție matrimonială) sau un altul convențional (atunci când există o convenție matrimonială anterioară).

Libertatea soților de modificare a regimului matrimonial acoperă o arie extinsă sub aspectul elementelor de conținut ale acestei modificări. Soții pot astfel să schimbe complet regimul (spre pildă, trecând de la regimul comunității legale la cel al separației de bunuri, ori de la acesta din urmă la comunitatea convențională) sau să îi aducă modificări parțiale, limitate la unul sau mai multe aspecte ale regimului, prin adăugarea sau ștergerea anumitor clauze din convenția inițială (inserarea sau eliminarea unei clauze de preciput, compunerea masei de bunuri comune, modificarea statutului unui bun, inserarea unei clauze de partaj inegal sau de atribuire preferențială, în cazul comunității convenționale, etc.).

Modificarea regimului matrimonial nu poate însă surveni decât după împlinirea unui termen de 1 an de la încheierea căsătoriei (art. 369 alin.1 Cod civil), evitându-se în acest fel modificările intempestive și conferindu-se astfel posibilitatea soților de a “testa” pe parcursul unui interval de timp apreciat rezonabil de către legiuitor, eficacitatea regimului inițial.

Sintagma folosită de legiuitor “ori de câte ori doresc” îndreptățește concluzia că termenul de un an vizează doar prima modificare a regimului matrimonial existent, pentru modificările ulterioare nemaifiind prevăzut un interval de timp prohibitiv.

Potrivit art. 37 din Legea nr. 71/2011 privind punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, dispozițiile art. 369 Cod civil sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a noului Cod civil. În consecință, soții căsătoriți sub imperiul regimului comunității legale, reglementat de Codul familiei, pot încheia o convenție matrimonială în formă autentică notarială prin care să opteze fie pentru regimul comunității convenționale, fie pentru separația de bunuri.

2. *Condițiile modificării convenționale.* Potrivit principiului simetriei formelor, modificarea convențională a regimului matrimonial trebuie realizată cu respectarea condițiilor de fond și de formă prevăzute de lege pentru încheierea convențiilor matrimoniale.

Convenția modificatoare, se încheie prin înscris autenticat de notarul public, cu consimțământul soților, exprimat personal sau prin mandatar cu procură autentică, specială și având conținut predeterminat. Notarul public va lua consimțământul soților, verificând dacă sunt îndeplinite condițiile de fond pentru încheierea unei astfel de convenții de către aceștia.

Ținând cont de gravitatea consecințelor convenției matrimoniale, atât în privința soților/viitorilor soți, cât și în raporturile cu terții, forma autentică asigură protecția voinței părților și această protecție este cu atât mai eficace, cu cât notarul își informează clienții asupra consecințelor angajamentului lor. Totodată, forma autentică se înfățișează ca un filtru al voinței părților, notarul putând, în anumite cazuri, să refuze încheierea convenției matrimoniale (bunăoară, atunci când, cu încălcarea dispozițiilor art. 312 alin.1 Cod civil, soții urmăresc să își configureze un regim matrimonial *sui generis*, prin combinarea mai multor tipuri de regim).

Convenția matrimonială modificatoare, în absența unor dispoziții legale speciale, este supusă în privința condițiilor de validitate, regulilor din dreptul comun, cu unele particularități determinate de legătura strânsă în care se află cu mariajul.

Așa fiind, și viciile de consimțământ vor fi cele din dreptul comun, și nu cele din materia căsătoriei¹; Aceeași opinie s-a dezvoltat și în doctrina franceză, autori consacrați reținând că dolul reprezintă o cauză de nulitate a convenției matrimoniale, în condițiile în care, în dreptul francez, dolul nu constituie viciu de consimțământ al actului juridic al căsătoriei.²

Astfel, eroarea va putea constitui viciu de consimțământ în condițiile dreptului comun (art. 1207-1213 Cod civil), iar nu doar în ipoteza în care ar purta asupra identității fizice a viitorului soț, după cum dolul (art. 1214-125 Cod civil) și violența (art. 1216-1220 Cod civil) vor avea tot câmpul de aplicare din dreptul comun.

Fiind un act cu conținut patrimonial și leziunea, ca viciu de consimțământ își poate găsi aplicarea, în condițiile art. 1221-1224 Cod civil, cu atât mai mult cu cât leziunea se aplică și la încheierea contractelor între majori. În conformitate cu art.1221 alin.1 Cod civil, există leziune atunci când una dintre părți, profitând de starea de nevoie, de lipsa de experiență ori de lipsa de cunoștințe a celeilalte părți, stipulează în favoarea sa ori a unei alte persoane o prestație de o valoare considerabil mai mare, la data încheierii contractului, decât valoarea propriei prestații. Este, deci, necesar ca dezechilibrul patrimonial să fie imputabil unuia dintre soți, care a profitat de starea de nevoie, de lipsa de experiență sau de cunoștință a celui lezat³ (autoarea arătând că prin mecanismul de instituire a regimului matrimonial al comunității universale, unul dintre soți poate să obțină avantaje considerabile, profitând de starea de nevoie, de lipsa de experiență ori de lipsa de cunoștințe a părții lezate, dacă numai celălalt aduce bunuri proprii în comunitate; pentru opinia în sensul că în raport cu momentul încheierii convenției matrimoniale, leziunea nu poate fi exclusă teoretic, dar trebuie să se țină seama de faptul că aripa modelatoare a convenției matrimoniale se întinde asupra întregii vieți patrimoniale a soților, iar pe parcursul căsătoriei pot interveni „n” variabile susceptibile să reechilibreze patrimonial „prestațiile” soților, înlăturând sau cel puțin atenuând disproporția originară, iar momentul la care se poate stabili, prin compararea prestațiilor reciproce ale soților, dacă a existat sau un dezechilibru flagrant, este acela al lichidării regimului matrimonial⁴).

Întrucât prin căsătorie, minorul dobândește capacitate deplină de exercițiu, conform art. 39 alin.1 Cod civil, el poate încheia singur convenția de modificare a regimului matrimonial, fără încuviințarea ocrotitorului său legal și fără autorizarea instanței de tutelă, chiar dacă la acest moment nu a împlinit încă vârsta de 18 ani.

După autentificare, notarul public expediază, din oficiu, un exemplar al convenției la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor unde a avut loc celebrarea căsătoriei, pentru a se face mențiune pe actul de căsătorie, la Registrul național notarial al regimurilor matrimoniale, precum și la celelalte registre de publicitate (registrul comerțului, în cazul în care unul sau ambii soți au calitatea de profesionist, respectiv la Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară, pentru a se nota în cartea funciară, atunci când convenția vizează bunuri imobile).

3. Opozabilitatea convenției matrimoniale prin care se modifică regimul matrimonial.

¹ **M. Avram**, *Drept civil. Familia*, Ed. Hamangiu, București, 2013, p.182; **C. M. Crăciunescu**, *Prezentare generală a regimurilor matrimoniale reglementate de noul Cod civil*, în coordonator M. Uliescu, Noul cod civil. Comentarii, Ed. Universul Juridic, București, 2011, p.367

² **M. Grimaldi**, *Droit patrimonial de la famille*, Édition Dalloz, Paris, 2012p.90-91, pct. 121.62; **Ph.Malaurie**, **L. Aynès**, *Les régimes matrimoniaux*, Defrénois, Paris, 2010, p.81; **A.-S. Brun-Wauthier**, *Régimes matrimoniaux et régimes patrimoniaux des couples non mariés*, Edition Paradigme, Orléans, 2011, p.322

³ **M. Avram**, *Drept civil...op.cit.*, p.183

⁴ **C. Nicolescu**, *Regimurile matrimoniale convenționale în sistemul noului Cod civil român*, Ed. Universul juridic, București, 2012, p. 106

Momentul de la care începe să producă efecte modificarea regimului matrimonial, în raporturile dintre soți, este data prevăzută în convenție, sau, în lipsă, data încheierii ei. În raport cu terții, convenția produce efecte numai de la data îndeplinirii formalităților de publicitate prevăzute de art. 334 Cod civil, cu excepția terților care au cunoscut convenția pe altă cale, cărora aceasta le este opozabilă din momentul cunoașterii ei.

Chiar dacă au fost îndeplinite formalitățile de publicitate, convenția matrimonială modificatoare nu poate fi opusă terților cu privire la actele încheiate de aceștia cu oricare dintre soți înainte de încheierea respectivei convenții.

În ipoteza în care soții, prin convenție, optează pentru regimul separației de bunuri, pentru bunurile mobile proprii, indiferent de modul de dobândire, se întocmește de notarul public un inventar, care se anexează la convenția matrimonială, supunându-se aceluiași formalități de publicitate ca și convenția matrimonială.

Dacă nu s-a întocmit un inventar al bunurilor mobile, operează prezumția relativă că soțul care posedă bunul este proprietar exclusiv, prezumție ce poate fi răsturnată prin proba contrară care revine soțului proprietar al bunului, dar neposesor (a se vedea pe larg, supra, comentariul art. 361 Cod civil).

4. *Mijloace de acțiune la dispoziția terților prejudiciați prin încheierea convenției de modificare a regimului matrimonial.*

Schimbarea de regim nu presupune prin sine fraudarea intereselor terților. Substituirea unui regim comunitar cu un regim al separației de bunuri nu este ea însăși frauduloasă, chiar dacă ea are ca efect, prin prisma regulilor aplicabile noului regim matrimonial, sustragerea pentru viitor de sub urmărirea creditorilor unuia dintre soți, a unor bunuri ce făceau parte până în momentul schimbării regimului din comunitate. Aceasta pentru că lichidarea comunității și partajarea bunurilor comune sunt indispensabile pentru compunerea patrimoniilor personale ale soților în regimul separației de bunuri.

Creditorii prejudiciați prin schimbarea sau lichidarea regimului matrimonial pot formula acțiunea revocatorie în termen de un an de la data la care au fost îndeplinite formalitățile de publicitate sau, după caz, de când au luat cunoștință mai înainte de aceste împrejurări pe altă cale (art. 369 alin.3 Cod civil).

Proba fraudei cade în sarcina creditorului și fiind vorba de un fapt juridic, dovada se poate face prin orice mijloc de probă, inclusiv prin recurgerea la prezumții simple.

Totodată, creditorii prejudiciați pot invoca oricând în apărare, inopozabilitatea modificării sau lichidării regimului matrimonial făcute în fraudă intereselor lor, pe cale de excepție (art. 369 alin.4 Cod civil), ceea ce presupune în mod necesar existența unui litigiu *pendinte*.

5. *Soarta donațiilor făcute viitorilor soți.*

În principiu, modificarea regimului matrimonial nu antrenează *ipso facto*, revocarea donațiilor făcute viitorilor soți. Soluția este identică și pentru donațiile făcute între soți, în timpul căsătoriei, care nu sunt deci revocabile prin simplul efect al convenției matrimoniale modificatoare⁵. (În jurisprudența franceză s-a statuat că adoptarea unui nou regim matrimonial nu antrenează *ipso facto* revocarea donației consimțită între soți prin convenția matrimonială inițială, atâta timp cât în convenția matrimonială ulterioară nu există vreo clauză prin care liberalitatea între vii ar fi revocată⁶).

Problema comportă nuanțări în cazul donațiilor făcute soților de terți, în considerarea unui regim matrimonial particular. Astfel, s-a pus întrebarea dacă, o astfel de clauză, ce subordonează menținerea unei liberalități unui regim matrimonial determinat este licită? În

⁵ M. Grimaldi, *Droit patrimonial...op.cit.*, p.117, pct.124.23;

⁶ civ. 1-re, 14 mai 1975, citată în *Méga code civil*, Dalloz, Paris, 2005, p. 1751, pct.15

timp ce pentru unii autori, răspunsul este negativ, o astfel de clauză împiedicând soții, din teama de a pierde beneficiul unei liberalități, să schimbe liber regimul matrimonial, alții au apreciat dimpotrivă că trebuie să prevaleze libertatea terților.⁷

6. *Modificarea judiciară a regimului matrimonial.*

Modificarea judiciară are în vedere trecerea pe cale judiciară de la regimul comunității de bunuri la regimul separației de bunuri, la cererea unuia dintre soți, dacă prin actele încheiate, celălalt soț pune în pericol interesele patrimoniale ale familiei (art. 370 alin.1 Cod civil). Cererea poate fi formulată pe toată durata regimului comunitar.

Contencioasă, având așadar un caracter forțat, separația de bunuri judiciară se distinge de separația de bunuri convențională, realizată prin acordul soților.

Separația judiciară de bunuri este un mecanism original prin care se pune capăt disfuncționalităților dintr-un regim comunitar, legal sau convențional.

Separația de bunuri pronunțată în justiție constituie un mod autonom de soluție a comunității. Nu ne aflăm așadar în prezența unui simplu corectiv judiciar în cadrul regimului comunitar, ci se produce o încetare pură și simplă a acestuia.

Apreciem că dispozițiile art. 370 Cod civil sunt de ordine publică, astfel că, prin convenție matrimonială soții sau unul dintre ei nu pot să renunțe la posibilitatea de a se adresa instanței de judecată în vederea pronunțării separației de bunuri.

Această separare de bunuri survine pe de o parte, ca o sancțiune pentru soțul considerat responsabil de punerea în pericol a intereselor familiei, și pe de altă parte, ca o măsură de protecție pentru soțul reclamant, oportunitatea separației de bunuri fiind lăsată la aprecierea suverană a instanței de tutelă.

Cu titlu exemplificativ pot fi catalogate ca acte care pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei, transferarea unor sume de bani din conturile comune ale soților în contul altei persoane, acte prin care se mărește pasivul comun, înstrăinarea de bunuri comune în vederea obținerii de resurse financiare ce urmează a fi cheltuite în scopuri străine intereselor familiale, risipirea fructelor civile produse de bunurile comune, etc.

Pentru a fi îndeplinită cerința legii nu este necesar ca pericolul să se fi produs, nici chiar ca acesta să fie iminent, fiind suficient ca acesta să fie posibil într-un viitor apropiat⁸. Soțul reclamant are sarcina probei caracterului real al pericolului.

Din trimiterea pe care art. 370 alin.2 Cod civil o face la art. 357 Cod civil se desprinde concluzia că instituirea judiciară a regimului separației de bunuri este precedată de lichidarea regimului comunității de bunuri.

Opozabilitatea față de terți a modificării judiciare a regimului matrimonial se va realiza prin efectuarea mențiunii pe actul de căsătorie (art. 291 Cod civil) și prin înscrierea acestei mențiuni în Registrul național notarial al regimurilor matrimoniale, precum și în celelalte registre de publicitate (registrul comerțului, în cazul în care unul sau ambii soți au calitatea de profesionist, respectiv la Oficiul de Cadastru și Publicitate Imobiliară, pentru a se nota în cartea funciară, în cazul bunurilor imobile).

În raport cu terții, modificarea judiciară a regimului matrimonial produce efecte numai de la data îndeplinirii formalităților de publicitate prevăzute de art. 334 Cod civil, cu excepția terților care au cunoscut modificarea pe altă cale, cărora aceasta le este opozabilă din momentul cunoașterii ei.

⁷ R. Cabrillac, *Droit des régimes matrimoniaux*, Montchrestien, Paris, 2011, , p. 113; Fr. Terré, Ph. Simler, *Droit civil. Les régimes matrimoniaux*, Dalloz, Paris, 2011, p. 194-195

⁸ R. Cabrillac, *Droit...op.cit.*, p. 86; A Lamboley, M.-H. Laurence Lamboley, *Droit des régimes matrimoniaux*, LexisNexis, Paris, 2011, p. 70

Chiar dacă au fost îndeplinite formalitățile de publicitate, separația de bunuri instituită prin hotărâre judecătorească nu poate fi opusă terților cu privire la actele încheiate de aceștia cu oricare dintre soți înainte de modificarea judiciară a regimului matrimonial.

Instituirea judiciară a regimului separației de bunuri generează și obligația de întocmire de către notarul public a unui inventar al bunurilor mobile proprii, indiferent de modul lor de dobândire care este supus formalităților de publicitate a convențiilor matrimoniale.

Competența de soluționare a cererii de separație judiciară de bunuri aparține instanței de tutelă de la locul unde se află bunurile, dacă printre acestea sunt imobile, sau de la domiciliul pârâtului, dacă este vorba numai despre bunuri mobile.

Potrivit art. 38 din Legea nr. 71/2011 privind punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, dispozițiile privitoare la separația judiciară de bunuri sunt aplicabile și căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a noului Cod civil, dacă actele prin care se pun în pericol interesele patrimoniale ale familiei sunt încheiate de unul dintre soți după această dată.

7. Efectele separației judiciare de bunuri între soți.

Separația judiciară de bunuri produce un dublu efect: pe de o parte, unul extinctiv, respectiv soluția regimului matrimonial anterior (al comunității legale sau convenționale), iar pe de altă parte, un altul pe care l-am putea numi achizitiv, căci soții sunt plasați de drept sub imperiul regimului separației de bunuri, guvernate de dispozițiile art. 360-365 Cod civil.

Se impune precizarea că regimul separației de bunuri este același, fără niciun fel de distincție după cum separația a fost aleasă de soți prin convenție matrimonială sau impusă prin hotărâre judecătorească.

Între soți, efectele separației se produc retroactiv, de la data formulării cererii, și nu de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești. Așadar, data soluției regimului comunitar (legal sau convențional) va fi, în principiu, cea a înregistrării cererii de chemare în judecată și raportat la acest moment urmează a se stabili compoziția comunității, atât sub aspectul activului, cât și al pasivului.

Cu titlu de excepție, atunci când separația în fapt a soților precede momentul încetării regimului comunitar, la cererea oricărui dintre soți, instanța poate dispune ca efectele separației să se producă de la data despărțirii faptice.

Întrucât orice demers în justiție trebuie să se sprijine pe un interes, reclamantul, pentru a putea obține devansarea momentului încetării regimului matrimonial comunitar, va trebui să probeze, pe lângă producerea separației faptice și existența acestei condiții indeniabile de exercitare a acțiunii.

Spre pildă, soțul reclamant va putea să justifice interes în formularea unei astfel de cereri, atunci când, ulterior separației faptice, cu contribuție exclusivă, a dobândit diverse bunuri, care, în condițiile încetării „normale” a regimului matrimonial ar fi supuse partajului sau când soțul pârât, după separare, a contractat datorii semnificative. Dacă însă între momentul separației faptice și cel al sesizării instanței nu s-au produs modificări esențiale în consistența patrimoniilor, nu vedem rațiunea pentru care unul dintre soți ar solicita extinderea retroactivității până la momentul separației în fapt.

Separația de bunuri pronunțată de către instanță are un caracter definitiv, soții neavând posibilitatea de a solicita instanței să își retracteze hotărârea, cu consecința modificării regimului ce le-a fost impus, aceștia având însă dreptul de a încheia ulterior o convenție matrimonială prin care să reconfigureze raporturile patrimoniale dintre ei într-un regim comunitar, înlăturând astfel implicit efectele hotărârii prin care s-a dispus separația de bunuri.

8. Efectele separației judiciare de bunuri față de terți.

Având un caracter personal, acțiunea în separația de bunuri nu poate fi promovată decât de un soț (art. 370 Cod civil) împotriva celuilalt, atunci când acesta din urmă încheie acte prin care prejudiciază interesele familiei.

În consecință, creditorii unuia dintre soți nu pot solicita separația de bunuri, nici în nume propriu și nici pe calea acțiunii oblice, aceasta întrucât acțiunea în separație de bunuri este condiționată de prejudicierea intereselor patrimoniale ale familiei, aspect asupra căruia creditorii, terți față de cuplul conjugal, nu pot emite aprecieri.

Creditorilor le este recunoscut însă dreptul de a interveni într-un proces având ca obiect separația de bunuri, astfel că aceștia devenind părți pot dejuca eventuale tentative de fraudă a drepturilor lor. Așadar, creditorii pot, în mod preventiv, prin intermediul unei cereri accesorii să intervină în interesul unuia dintre soți (art. 61 alin.3 Cod procedură civilă) pentru a preîntâmpina compromiterea drepturilor lor prin hotărârea ce s-ar pronunța între soți, protejându-și astfel creanța pe care o au împotriva soțului debitor.

În măsura în care nu au uzat de dreptul de a interveni în cauză, creditorii prejudiciați pot formula acțiunea revocatorie în termen de un an de la data la care au fost îndeplinite formalitățile de publicitate ale hotărârii sau, după caz, de când au luat cunoștință mai înainte de această hotărâre pe altă cale (art. 369 alin.3 Cod civil). Proba fraudei cade în sarcina creditorului și fiind vorba de un fapt juridic, dovada se poate face prin orice mijloc de probă, inclusiv prin recurgerea la prezumții simple.

Totodată, creditorii prejudiciați pot invoca oricând în apărare, inopozabilitatea modificării regimului matrimonial pe cale judiciară, făcută în fraudă intereselor lor, pe cale de excepție (art. 369 alin.4 Cod civil).

BIBLIOGRAFIE

1. M. Avram, *Drept civil. Familia*, Ed. Hamangiu, București, 2013
2. A.-S. Brun-Wauthier, *Régimes matrimoniaux et régimes patrimoniaux des couples non mariés*, Edition Paradigme, Orléans, 2011
3. R. Cabrillac, *Droit des régimes matrimoniaux*, Montchrestien, Paris, 2011
4. C. M. Crăciunescu, *Prezentare generală a regimurilor matrimoniale reglementate de noul Cod civil*, în coordonator M. Uliescu, *Noul cod civil. Comentarii*, Ed. Universul Juridic, București, 2011
5. M. Grimaldi, *Droit patrimonial de la famille*, Édition Dalloz, Paris, 2012
6. A. Lamboley, M.-H. Laurence Lamboley, *Droit des régimes matrimoniaux*, LexisNexis, Paris, 2011
7. Ph. Malaurie, L. Aynès, *Les régimes matrimoniaux*, Defrénois, Paris, 2010
8. *Méga code civil*, Dalloz, Paris, 2005
9. C. Nicolescu, *Regimurile matrimoniale convenționale în sistemul noului Cod civil român*, Ed. Universul juridic, București, 2012
10. Fr. Terré, Ph. Simler, *Droit civil. Les régimes matrimoniaux*, Dalloz, Paris, 2011